

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лексико-семантичні засоби вираження простору в сучасній французькій мові
(шифр і назва навчальної дисципліни)

галузі знань	03 Гуманітарні науки (шифр і назва галузі знань)
спеціальності	035 Філологія (шифр і назва напрямку підготовки)
спеціалізації	035.05 Романські мови та літератури (переклад включно)
освітньо-професійної програми	Французька мова та література
факультету	іноземних мов (назва факультету)

Кредитно-модульна система
організації навчального процесу

Лексико-семантичні засоби вираження простору в сучасній французькій мові
Програма навчальної дисципліни складена на основі *освітньо-професійної програми*
“Французька мова та література, 2016 року.

Розробник:

доцент кафедри французької філології Фроляк М. П.

(вчена ступінь, вчене звання, ім'я та ініціали автора (ів) програми)

Робоча програма затверджена на засіданні **кафедри французької філології**
Протокол № 1 від 28 серпня 2017 року.

Завідувач кафедри **французької філології**

 /проф. Помірко Р.С./
(підпис)

Затверджено рішенням Вченої ради факультету іноземних мов.
Протокол №1 від 29 серпня 2017 року

© _____, 20____
© _____, 20____

Опис навчальної дисципліни

(Витяг з робочої програми навчальної дисципліни “Лексико-семантичні засоби вираження простору в сучасній французькій мові”)

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: 3	Галузь знань: 03 «Гуманітарні науки» <hr/> (шифр, назва)	Нормативна (за вибором студента)	
Модулів: 2	Спеціальність <hr/> 035 Філологія <hr/> (шифр, назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів: 2	Спеціалізація Романські мови та літератури (переклад включно)	2017-й	2018-й
Курсова робота		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин: 90		1-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – /2 самостійної роботи студента – /3,6	Освітньо-кваліфікаційний рівень: « бакалавр »	<i>Лекції</i>	
		- год.	16 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		-год.	16 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		- год.	-год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		- год.	58 год.
		ІНДЗ:	
		Вид контролю: залік	

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: Навчальна дисципліна спрямована на ознайомлення студентів із закономірностями і специфікою концептуалізації простору в сучасній французькій мові, а також із лексико-семантичними засобами вираження елементів цього універсального концепту у французькій мові. Програма спецкурсу передбачає також ознайомлення студентів зі поняттями простору в філософському, фізичному та перцептивному аспектах, з особливостями відбиття перцептивного простору в мові, а також з елементами просторових відношень, які зазнають вербалізації. У процесі засвоєння матеріалу спецкурсу студенти також ознайомляться з центральними, фоновими та периферійними складовими концепту простір у французькій мові в порівнянні з українською мовою, розглянуть маркери та лексико-граматичні категорії слів просторової локалізації. У програмі передбачено також аналіз текстів з метою розгляду лексико-семантичних та граматичних засобів формування локативних конструкцій, притаманних сучасній французькій мові.

Завдання дисципліни:

- Ознайомити студентів з ізом закономірностями і специфікою концептуалізації простору в сучасній французькій мові, а також із лексико-семантичними засобами вираження елементів цього універсального концепту у французькій мові;

- Ознайомити студентів зі поняттями простору в філософському, фізичному та перцептивному аспектах, з особливостями відбиття перцептивного простору в мові, а також з елементами просторових відношень, які зазнають вербалізації;

- Виробляти уміння встановлювати центральні, фонові та периферійні складові концепту простір у французькій мові та характеризувати спільні й відмінні елементи структури концепту простір у французькій та українській мові;

- Виробляти уміння знаходити в текстах маркери та лексико-граматичні категорії слів просторової локалізації, з'ясовувати їх семантику та граматичні особливості;

- Виробляти уміння здійснювати аналіз текстів з метою розгляду лексико-семантичних та граматичних засобів формування локативних конструкцій, притаманних сучасній французькій мові, а також уміння вживати ці конструкції у мовленні.

Після вивчення курсу студенти повинні

- **знати:** закономірності та специфіку концептуалізації простору в сучасній французькій мові, а також лексико-семантичні засоби вираження елементів цього універсального концепту у французькій мові; розуміти поняття простору в філософському, фізичному та перцептивному аспектах, а також особливості відбиття перцептивного простору в мові; знати основні та периферійні елементи просторових відношень, які зазнають вербалізації у французькій мові; знати специфіку структури та засобів вираження концепту простір у французькій мові порівняно з українською.
- **вміти:** ідентифікувати маркери та лексико-граматичні категорії слів просторової локалізації у французьких текстах; вміти розрізняти та використовувати основні та периферійні елементи просторових відношень, які зазнають вербалізації у французькій мові, типові просторові ситуації, вміти встановити семантику та граматичні особливості локативних конструкцій, визначати типові засоби їх вираження у французькій мові та вміти вживати їх у мовленні, а також адекватно передавати у перекладі на українську мову.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Простір як об'єкт лінгвістичного дослідження. Концепт "простір" у сучасній французькій мові

Тема 1. Перцептивний простір у когнітивному та етнолінгвістичному аспектах.

Тема 2. Лінгвістичні теорії простору. Просторова метафора. Дослідження відбиття перцептивного простору в мові.

Тема 3. Концепт "простір" та його складові у французькій мові. Елементи просторових відношень. Локалізований предмет як складова концепту "простір".

Тема 4. Просторовий орієнтир як складова концепту "простір" та елемент просторових відношень.

Тема 5. Фонові та периферійні складові концепту "простір".

Тема 6. Область взаємодії як складова концепту "простір".

Тема 7. Відстань як концептуальний елемент простору.

Тема 8. Будова сцени і перспектива.

Змістовий модуль 2. Засоби вираження елементів просторових відношень у сучасній французькій мові

Тема 9. Маркери та лексико-граматичні категорії слів просторової локалізації.

Тема 10. Семантика лексеми *lieu* як загального найменування місця.

Тема 11. Семантика лексем *place, emplacement, endroit, position, situation, milieu, espace, site, coin* у локативних висловлюваннях.

Тема 12. Приміщення як просторовий орієнтир та його найменування у локативних конструкціях.

Тема 13. Людина як просторовий орієнтир. Назви людини та частин тіла у просторових конструкціях.

Тема 14. Функції географічної лексики у складі локативних конструкцій.

Тема 15. Засоби вираження означеної і неозначеної локалізації предмета у французькій мові.

Тема 16. Засоби вираження відстані як концептуального елементу простору та області взаємодії як складової концепту "простір".

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Простір як об'єкт лінгвістичного дослідження. Концепт "простір" у сучасній французькій мові												
Перцептивний простір у когнітивному та етнолінгвістичному аспектах	5	1	1			3						
Лінгвістичні теорії простору. Просторова метафора. Дослідження відбиття перцептивного простору в мові	5	1	1			3						
Концепт "простір" та його складові у французькій мові. Елементи просторових відношень. Локалізований предмет як складова концепту "простір"	6	1	1			4						
Просторовий орієнтир як складова концепту "простір" та елемент просторових відношень	6	1	1			4						
Фонові та периферійні складові концепту "простір"	5	1	1			3						
Область взаємодії як складова концепту	6	1	1			4						

“простір”													
Відстань як концептуальний елемент простору	5	1	1			3							
Будова сцени і перспектива	6	1	1			4							
Модуль 2													
Засоби вираження елементів просторових відношень у сучасній французькій мові													
Маркери та лексико-граматичні категорії слів просторової локалізації	5	1	1			3							
Семантика лексеми <i>lieu</i> як загального найменування місця	6	1	1			4							
Семантика лексем <i>place, emplacement, endroit, position, situation, milieu, espace, site, coin</i> у локативних висловлюваннях	5	1	1			3							
Приміщення як просторовий орієнтир та його найменування у локативних конструкціях	6	1	1			4							
Людина як просторовий орієнтир. Назви людини та частин тіла у просторових конструкціях	6	1	1			4							
Функції географічної лексики у складі локативних конструкцій	6	1	1			4							
Засоби вираження означеної і неозначеної локалізації предмета у французькій мові	6	1	1			4							
Засоби вираження відстані та області взаємодії як складових концепту “простір”	6	1	1			4							
Разом – зм. модуль 1	90	16	16			58							
Усього годин	90	16	16			58							

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Робота з енциклопедичними та лінгвістичними словниками.	11
2	Аналіз вибраних французьких текстів.	11
3	Опрацювання вибраних лінгвістичних праць.	12
4	Порівняльний аналіз локативних конструкцій у французьких та українських текстах.	12
5	Підготовка презентації матеріалів на тему засобів вираження просторових відношень у французькій мові	12

7. Методи контролю

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента здійснюється в національній 4-бальній системі ("5", "4", "3", "2"). Критерії такого оцінювання подані в таблиці далі (1 – № п/п; 2 – види навчальної діяльності; 3 – оцінка; 4 – критерії оцінки).

1	2	3	4
1.	Аудиторна робота	5	Повна відповідність знань і умінь студента вимогам програми.
		4	Рівень сформованості знань і умінь студента 75-89 %; наявність поодиноких помилок.
		3	Рівень сформованості знань і умінь студента 50-74 %; наявність помилок.
		2	Рівень сформованості знань і умінь студента нижче 50%; наявність значної кількості помилок.
2.	Самостійна робота студента	5	90-100% виконаних робіт
		4	75-89% виконаних робіт
		3	50-74% виконаних робіт
		2	Менше 50% виконаних робіт
3	Модульна контрольна робота	5	90-100% виконання усіх розділів модульної контрольної роботи
		4	75-89% виконання усіх розділів модульної контрольної роботи
		3	50-74% виконання усіх розділів модульної контрольної роботи
		2	Менше 50% виконання усіх розділів модульної контрольної роботи

8. Шкала оцінювання: Університету, національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Визначення	За національною шкалою	
			Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	Залік
90 – 100	A	Відмінно	Відмінно	Зараховано
81-89	B	Дуже добре	Добре	
71-80	C	Добре		
61-70	D	Задовільно	Задовільно	
51-60	E	Достатньо		

10. Рекомендована література

1. Bartmiński J. Punkt widzenia, perspektywa, językowy obraz świata // *Językowy obraz świata / pod red. J. Bartmińskiego*, Lublin, 1990. – 316 s.
2. Alain Berrendonner. L'auto-représentation du discours comme espace // *Espace et temps dans les langues romanes et slaves / réd. K. Bogacki, T. Giermak-Zielińska*. – Varsovie: Publications de l'Institut de Philologie Romane Université de Varsovie, 1997. – p. 111-124.
3. A.M. Berthonneau Avant-après. De l'espace au temps // *Lexique*. – 1993. – 11. – pp. 41-109.
4. Andrée Borillo. L'espace et son expression en français. – Paris : Ophrys, 1998. – 170 p.
5. Claude Vandeloise. L'espace en français. Sémantique des prépositions spatiales. Paris : Éditions du Seuil, 1986. – 253 p.
6. Виноградова О.В. Антропоцентричний характер функціонально-семантичної категорії локативності // *Лінгвістичні студії. Зб. наук. праць. Вип. 8*. – Донецьк: Дон НУ, 2001. – С.104-109.
7. Всеволодова М.В., Владимирский Е.Ю. Способы выражения пространственных отношений в современном русском языке. – Москва: Рус. язык, 1982. – 264 с.